

PRAVNI ASPEKTI ZAŠTITE OKOLIŠA

1. UVOD

Historijski gledano, elementi pravne zaštite okoliša javljaju se još u zakonodavstvu starog vijeka u kojem su zakonodavci Grčke i Rima imali i vrlo stroge odredbe u pogledu zaštite nekih elemenata okoliša. Ovi elementi su bili zastupljeni i u zakonodavstvu srednjeg vijeka.

Generalno gledano, cjelokupnu pravnu regulativu u ovoj oblasti do oko 40 godina unazad karakteriše fragmentarni pristup, sporadičnost i nesistematičnost. Zbog toga su se pojavili mnogi složeni ekološki problemi i pojave u vidu ekoloških kriza i katastrofa. To je uticalo na porast interesovanja o okolišu, pa je zadnjih 20-35 godina u razvijenom svijetu uvedena nova grana prava označena kao ekološko pravo ili pravo zaštite okoliša, koje je u ovom trenutku jedno od najsloženijih i najperspektivnijih grana, odnosno disciplina prava.

Smatra se da presudnu ulogu u pravnoj regulaciji zaštite okoliša i uvođenju ekološkog prava u pravni sistem ima Štokholmska konferencija o zaštiti i unapređenju okoliša održana 1972. godine. Od tada je donesen veliki broj međunarodnih konvencija i protokola, kojima su regulisana određena veoma značajna pitanja u oblasti zaštite okoliša i održivog razvoja (npr. sprečavanje klimatskih promjena, zaštita ozonskog omotača, zaštita međudržavnih voda, sprečavanje prekograničnog zagađenja zraka, promet opasnog otpada, zaštita određenih prirodnih vrijednosti itd.). Mnoge razvijene države i države u razvoju su uredile ovu granu prava s ciljem sprečavanja daljeg rasta devastiranja okoliša i unapređenja njegovog kvaliteta, posebno zbog zaštite zdravlja ljudi. Prema tome, ekološko pravo je postalo značajan element međunarodnog i nacionalnog prava. Činjenica je da je i prije Štokholmske konferencije, po principu parcijalnog prava zaštite okoliša, donesen određen broj međunarodnih konvencija, koje su i danas na snazi.

U Bosni i Hercegovini je u zadnjem desetljeću prisutan intenzivan razvoj pravne regulacije zaštite okoliša, pa je ova oblast dosta dobro uređena i usklađena sa ekološkim pravom Evropske unije. Donošenjem više zakona o pravnom uređenju svih elemenata okoliša, kao i provedbenih propisa u Bosni i Hercegovini je ustrojeno ekološko pravo i uvedeno u postojeći pravni sistem. Problem je nepostojanje pravne regulative u ovoj oblasti na državnom nivou, koja treba da obezbijedi provođenje međunarodnih propisa i regulisanje zajedničkih osnova zaštite okoliša i održivog razvoja na državnom nivou (npr. državna strategija zaštite okoliša, strategija zaštite voda, uspostavljanje institucionalnog okvira u ovoj oblasti itd.). U sadašnje vrijeme ima inicijativa za pravno regulisanje nacionalne okolinske politike i obaveza prema međunarodnim okolinskim propisima.

2. PRINCIPI OKOLINSKOG PRAVA

Okolinsko pravo ili zakonodavstvo je pravna disciplina, odnosno posebna grana prava koja izučava propise vezane za zaštitu i održivo korištenje okoliša.

Zakonodavna osnova za integralno i učinkovito upravljanje okolišem i njegovu zaštitu u BiH bazirana je na ustavnom pravu stanovništva na zaštitu zdravlja i okolinskih uslova, te na osnovnim načelima međunarodne zajednice u tom domenu.

Prema Dejtonskom sporazumu, odnosno Ustavu Bosne i Hercegovine, zaštita okoliša i upravljanje prirodnim resursima spadaju u isključivu nadležnost entiteta i Distrikta Brčko. Zbog toga je ova oblast najobuhvatnije pravno regulisana na entitetskom nivou i kantonima u Federaciji BiH. Na nivou države još uvijek ne postoji okolišna politika, iako postoji potreba da se ova oblast pravno uredi i na državnom

nivou. Prvi korak načinjen je u julu 1998. godine, kada je potpisan Memorandum o razumijevanju između dva entiteta, uz pomoć i podršku međunarodne zajednice, za stvaranje harmonizirane okolišne politike na nivou države.

Okolinski zakonski propisi su izrađeni i doneseni uz pomoć međunarodne zajednice i finansijsku podršku PHARE programa Evropske unije. Ovi zakoni su doneseni u oba entiteta gotovo u istovjetnom tekstu, a razlika se odnosi samo na nadležne organe i institucije s obzirom na različitu strukturu entiteta, a izostavljen je Distrikt Brčko. Isto tako, doneseni su provedbeni propisi (pravilnici i uredbе) i time je ustrojeno okolinsko pravo kao posebna grana prava, iako još nisu doneseni krovni zakoni na nivou naše države. Očekuje se njihovo donošenje o čemu ima sve intenzivnijih inicijativa, posebno zbog regulisanja nacionalne okolišne politike i obaveza prema međunarodnim okolinskim propisima.

U formulisanju i uređenju ekološkog prava pošlo se od osnovnih načela koja se mogu izvesti iz postojećeg prava, kao što su:

- načelo zakonitosti,
- načelo odgovornosti,
- načelo humanosti,
- načelo ekonomičnosti itd.

Pravo zaštite okoliša ili okolinsko pravo zasniva se na specifičnim načelima zaštite okoliša, kao što su:

- načelo predostrožnosti i prevencije (obavezna primjena najboljih raspoloživih tehnologija zaštite okoliša u fazi planiranja, projektovanja, izgradnje i korištenja objekata, i sl.),
- načelo supstitucije (npr. aktivnosti ili postupka, postrojenja ili njihovih dijelova, sirovina, energenata, procesa, proizvoda s ciljem što većeg smanjenja emisija i sl.),
- načelo integralnog pristupa, što podrazumijeva uzimanje u obzir cijelog životnog ciklusa supstanci i proizvoda, predviđanje posljedica u svim komponentama okoliša i kompletnu primjenu mjera za smanjivanje emisija i negativnih uticaja na okoliš,
- načelo održivog razvoja u cilju očuvanja prirodnih resursa, usklađivanja emisija sa potencijalnim kapacitetom okoliša i zaštite okoliša, odnosno njegovih pojedinih komponenti,
- načelo zagađivač plaća troškove kontrole i prevencije od zagađenja, kao i troškove naknada zbog zagađivanja okoliša,
- načelo uzimanja u obzir najboljih raspoloživih tehnologija i novih naučnih dostignuća,
- načelo sudjelovanje javnosti u odlučivanju po pitanjima o zaštiti okoliša i pristupa informacijama koje se odnose na okoliš itd.

Okolinsko zakonodavstvo je uvažilo kriterije iz "Bijele knjige", koja obuhvata odredbe iz oblasti zaštite okoliša, kao i Priručnika za približavanje zakonodavstvu Evropske unije u oblasti zaštite okoliša, kao i odrednice iz šestog akcionog programa. Međutim, okolinsko zakonodavstvo nije obuhvatilo brojne odredbe međunarodnih propisa, koji se primjenjuju u razvijenim zemljama sa savremenim čistim tehnologijama, jer za sada nisu realno provodive u našoj zemlji. To znači da treba voditi računa o lokalnim i regionalnim mogućnostima i prilagoditi zakonske odredbe uslovima koji će osigurati njihovu implementaciju u smislu postizanja prihvatljivih okolinskih standarda.

Osnovni okvir okolinskog zakonodavstva čini kombinacija posebnih zakonskih propisa, koji se odnose na zaštitu okoliša, prirode, zraka, voda, te upravljanje otpadom. Zajednička karakteristika ovih zakona je načelo održivog razvoja, koje se

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO **SEMINARSKI**, **DIPLOMSKI** ILI **MATURSKI** RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE **GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI** KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U **BAZI** NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU **IZRADA RADOVA**. PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM **FORUMU** ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com